

HRVATSKA PSIHOLOŠKA KOMORA

Na temelju članka 31. Zakona o psihološkoj djelatnosti (»Narodne novine«, broj 98/19 i 18/22) i članka 19. Statuta Hrvatske psihološke komore (»Narodne novine«, broj 21/21, 109/22) Upravni odbor Hrvatske psihološke komore na 54. sjednici održanoj dana 15. prosinca 2023. godine, donosi

STANDARDE RADA

PSIHOLOGA U PROFESIONALNOM USMJERAVANJU

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Standarda

Članak 1.

Ovim Standardima rada psihologa u profesionalnom usmjeravanju (dalje: Standardi rada) određuju se standardi rada ovlaštenih psihologa u području profesionalnog usmjeravanja.

Primjena Standarda

Članak 2.

(1) Standardi rada primjenjuju se na sve ovlaštene psihologe u profesionalnom usmjeravanju koji u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje ili u drugim pravnim ili fizičkim osobama registriranim za obavljanje djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem ili obrazovanjem obavljaju poslove profesionalnog usmjeravanja određene ovim Standardima rada.

(2) Standardi rada odgovarajuće se primjenjuju i na ovlaštene psihologe izvan djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem ili obrazovanjem kada obavljaju poslove ili aktivnosti profesionalnog usmjeravanja određene ovim Standardima rada, osim ako su ti poslovi ili aktivnosti obuhvaćeni standardima rada u drugom području psihološke djelatnosti.

Primjena Standarda na psihologe vježbenike

Članak 3.

Na psihologe vježbenike na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovih Standarda rada koje se odnose na ovlaštene psihologe, osim ako posebnim propisima, općim aktima Komore ili ovim Standardima rada nije drugačije određeno.

Ciljevi Standarda

Članak 4.

Ciljevi Standarda rada su:

- standardiziranje i ujednačavanje kvalitete rada,
- poboljšanje kvalitete rada,
- razvoj općih kompetencija nužnih za visoku razinu stručnosti,
- osiguravanje optimalnih uvjeta rada,

a proizlaze iz temeljnih zadataka psihologa u profesionalnom usmjeravanju:

- pružanje informacija,
- savjetovanje,
- procjena sposobnosti,
- pružanje potpore,
- poučavanje vještina donošenja odluka i upravljanja karijerom,

koji psihološku djelatnost obavljaju u šest osnovnih područja:

- opće obrazovanje u osnovnim i srednjim školama,
- strukovno obrazovanje koje uključuje i umjetničko,
- visoko obrazovanje,
- obrazovanje odraslih,
- zapošljavanje,
- socijalno uključivanje,

s namjerom osiguranja cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja za sve ciljne skupine (učenike, studente, zaposlene i nezaposlene odrasle osobe, socijalno ugrožene mlade i ostale skupine u nepovoljnom položaju) i aktivnim poticanjem izbora onih karijera za koje pojedinac ima predispozicije i interes, ali mu ujedno osiguravaju zapošljavanje.

Rodna ravnopravnost

Članak 5.

Izrazi koji se koriste u ovim Standardima rada, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Pojmovi

Članak 6.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovih Standarda rada imaju sljedeće značenje:

1. *korisnik* je korisnik usluga profesionalnog usmjeravanja,
2. *osoba s teškoćama* je korisnik psiholoških usluga s privremenim ili trajnim oštećenjima ili korisnik psiholoških usluga čije zdravstveno stanje može značajnije ograničavati njegovo učinkovito sudjelovanje u provođenju psiholoških postupaka.

(2) Ostali pojmovi koji se koriste u ovim Standardima rada imaju značenja utvrđena propisom kojim se uređuje područje psihološke djelatnosti ili općim aktima Komore.

II. ODREĐENJE PODRUČJA

Psihologija profesionalnog usmjeravanja

Članak 7.

Psihologija profesionalnog usmjeravanja je posebno područje primijenjene psihologije koje se bavi primjenom psihologijskih spoznaja i postupaka u svrhu utvrđivanja i poboljšanja kvalitete profesionalnog funkcioniranja korisnika psiholoških usluga u okvirima profesionalnog usmjeravanja.

Profesionalno usmjeravanje

Članak 8.

Profesionalno usmjeravanje je skup aktivnosti koje pojedincima svih životnih dobi, bilo kada u životu, pomažu u identificiranju vlastitih interesa, kompetencija i mogućnosti kako bi donijeli odluke o obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju te upravljali vlastitom karijerom.

Cilj profesionalnog usmjeravanja

Članak 9.

Cilj profesionalnog usmjeravanja je stjecanje vještina upravljanja obrazovanjem i karijerom te prijelazima između i unutar obrazovanja i rada.

Razine profesionalnog usmjeravanja

Članak 10.

Korisnicima se pruža pomoć na tri osnovne razine:

- usluge samopomoći (putem centara za karijeru, e-usmjeravanja i dr.) kojima treba biti obuhvaćen najveći broj korisnika,
- usluge djelomične pomoći (grupna informiranja korisnika, grupna savjetovanja, individualna potpora u donošenju odluka, asistencija pri korištenju usluga samopomoći),
- individualizirane usluge potrebne manjem broju potencijalnih korisnika.

Stručnjaci u profesionalnom usmjeravanju

Članak 11.

(1) Profesionalno usmjeravanje obuhvaća poslove i aktivnosti koje uz psihologe provode stručnjaci različitih profila od kojih je profesionalno usmjeravanje nekima temeljni, a nekima jedan od poslova koje obavljaju.

(2) Profesionalnim usmjeravanjem bave se savjetnici za profesionalno usmjeravanje, savjetnici za razvoj karijere, savjetnici u karijeri ili karijerni savjetnici pri sveučilištima, stručni suradnici u školama, učitelji i nastavnici, savjetnici u odjelima ljudskih resursa, psiholozi u privatnoj psihološkoj praksi i dr.

III. PRAVA I OBVEZE PSIHOLOGA U PROFESIONALNOM USMJERAVANJU

Odjeljak I. Opći dio

Svrha obavljanja psihološke djelatnosti

Članak 12.

Ovlašteni psiholog u profesionalnom usmjeravanju u obavljanju poslova profesionalnog usmjeravanja vodi se unaprjeđivanjem zdravlja i kvalitete života korisnika psiholoških usluga, razvojem i unaprjeđenjem organizacija i institucija te društva u cjelini, kao općom svrhom obavljanja psihološke djelatnosti.

Primjena propisa u području psihološke djelatnosti

Članak 13.

Ovlašteni psiholog u profesionalnom usmjeravanju obavezan je poštivati Zakon o psihološkoj djelatnosti, druge propise i opće akte Komore.

Obveza primjene Etičkog kodeksa

Članak 14.

(1) Ovlašteni psiholog u profesionalnom usmjeravanju obavezan je poštivati pravila ponašanja i etička načela na temelju kojih postupaju ovlašteni psiholozi prilikom obavljanja psihološke djelatnosti utvrđene Etičkim kodeksom psihološke djelatnosti.

(2) Ovlašteni psiholog u profesionalnom usmjeravanju ima pravo na savjetodavnu podršku Etičkog odbora u pogledu primjene pravila psihološke etike.

Obveza poštivanja pravila struke

Članak 15.

(1) Ovlašteni psiholog u profesionalnom usmjeravanju obavezan je stručne postupke provoditi sukladno načelima i spoznajama psihološke znanosti i prakse, poštivati pravila struke i ove Standarde rada.

(2) Ovlašteni psiholog u profesionalnom usmjeravanju ima pravo na stručno-savjetodavnu podršku nadležnog tijela Komore u pogledu stručnog rada.

Obvezno i dodatno stručno usavršavanje

Članak 16.

(1) Ovlašteni psiholog u profesionalnom usmjeravanju ima pravo i obvezu stručnog usavršavanja koje obuhvaća kontinuirano praćenje razvoja psihološke znanosti i stjecanje novih kompetencija radi održavanja i unaprjeđenja kvalitete provođenja stručnih postupaka i mjera, sukladno odredbama općeg akta Komore kojim su uređeni način provođenja, sadržaj, rokovi i postupak stručnog usavršavanja.

(2) Osim stručnog usavršavanja u području psihološke djelatnosti iz stavka 1. ovog članka, ovlaštenu psiholog u profesionalnom usmjeravanju ima pravo i obvezu stjecanja specijaliziranih stručnih kompetencija potrebnih za pojedino područje primijenjene psihologije koje uključuje usvajanje znanja i informacija iz područja obrazovanja, tržišta rada, poduzetništva i dr., neophodnih za provođenje kvalitetnog profesionalnog usmjeravanja.

(3) Poslodavac je dužan omogućiti ovlaštenom psihologu sudjelovanje na stručnom usavršavanju iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Korištenje elektroničkih sustava za profesionalno usmjeravanje

Članak 17.

(1) Ovlaštenu psiholog u profesionalnom usmjeravanju može koristiti alate za profesionalno usmjeravanje temeljene na informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji (alati za e-usmjeravanje; sustavi koji sadrže informacije o obrazovanju i tržištu rada i/ili alate za samoprocjenu i vježbu putem interneta) što može, ali i ne mora uključivati asistenciju savjetnika za profesionalno usmjeravanje.

(2) Ovlaštenu psiholog savjetnik za profesionalno usmjeravanje obvezan je poznavati principe rada elektroničkih sustava za profesionalno usmjeravanje i alata za samopomoć, koristiti i promovirati pouzdane sustave za profesionalno usmjeravanje, poznavati njihove prednosti i ograničenja.

(3) Ovlaštenu psiholog savjetnik za profesionalno usmjeravanje obvezan je korisnike upoznati s prednostima i ograničenjima elektroničkih sustava za profesionalno usmjeravanje i alata za samopomoć.

Odjeljak II. Načela rada psihologa u profesionalnom usmjeravanju

Načelo usmjerenosti na korisnika

Članak 18.

Načelo usmjerenosti na korisnika podrazumijeva:

- neovisnost; uvažavanje slobode izbora karijere i osobnog razvoja korisnika,
- nepristranost; djelovanje isključivo u interesu korisnika,
- zaštita podataka; uvažavanje prava na zaštitu i privatnost osobnih podataka tijekom procesa cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja,
- jednake mogućnosti; cjeloživotno profesionalno usmjeravanje promiče jednake mogućnosti u obrazovanju i zapošljavanju, uvažavajući pravo na jednakost na temelju spola, dobi, etničke pripadnosti, socijalnog statusa, kvalifikacija, sposobnosti, invaliditeta i slično,
- holistički pristup; odluke korisnika donose se sukladno osobnom, društvenom, kulturnom i gospodarskom kontekstu,

- aktivno sudjelovanje korisnika; usluge podrazumijevaju uspostavu suradničkih aktivnosti između korisnika i pružatelja usluge i drugih važnih dionika,
- osnaživanje; profesionalno usmjeravanje pomaže korisnicima razviti kompetencije i osposobiti ih za planiranje i upravljanje učenjem, obrazovanjem te donošenjem odluka o karijeri u različitim fazama života i rada.

Načelo povećanja dostupnosti usluga

Članak 19.

Načelo povećanja dostupnosti usluga podrazumijeva:

- transparentnost; vrste i obilježja usluga usmjeravanja jasne su korisniku,
- prijateljski pristup i empatiju; pružatelji usluga korisniku pružaju ozračje dobrodošlice i razumijevanja,
- kontinuitet; usluge cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja uspostavljene su kao potpora procesu cjeloživotnog učenja i zapošljavanja pojedinca, uključujući osobne i društvene tranzicije s kojima se suočavaju,
- dostupnost; svi građani, u bilo kojem razdoblju svoga života, imaju pravo pristupa uslugama cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja,
- pristupačnost; pristup uslugama je fleksibilan i prilagođen potrebama korisnika osobno, telefonski, putem elektroničke pošte, interneta i sl.,
- odgovornost; pružatelji usluga profesionalnog usmjeravanja savjesno i odgovorno pružaju usluge vodeći se isključivo dobrobiti pojedinaca, a pojedinac preuzima odgovornost za realizaciju.

Načelo osiguranja kvalitete

Članak 20.

Načelo osiguranja kvalitete podrazumijeva:

- primjerenost metoda profesionalnog usmjeravanja i upravljanja karijerom; korištene metode imaju znanstvenu utemeljenost, sukladno svrsi za koju se koriste,
- neprekidno unaprjeđenje; usluge usmjeravanja imaju kulturu neprestanog unaprjeđivanja koja uključuje redovitu povratnu informaciju korisnika odnosno kontinuiranu evaluaciju, što savjetnicima za profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere daje podlogu za kontinuirano usavršavanje,
- pravo na prigovor ili objašnjenje; u slučaju da nisu zadovoljni uslugama profesionalnog usmjeravanja korisnici imaju pravo na pravni lijek kroz službene postupke,
- kompetentnost; stručnjaci koji pružaju usluge kompetentni su prepoznati i zadovoljiti potrebe korisnika ili uputiti korisnika nadležnom tijelu.

Načelo racionalnosti

Članak 21.

Potrebe za profesionalnim usmjeravanjem sve su veće stoga je u radu potrebno voditi se načelom racionalnosti odnosno obuhvatiti što veći broj korisnika uz što manje

troškove. Preporuča se model diferenciranog pružanja usluga ili model obrnutog lijevka koji predviđa individualizirani pristup korisniku putem identifikacije njegovih potreba.

IV. POSLOVI PSIHOLOGA U PROFESIONALNOM USMJERAVANJU

Temeljni poslovi psihologa u profesionalnom usmjeravanju

Članak 22.

- (1) Temeljni poslovi ovlaštenog psihologa u profesionalnom usmjeravanju su:
 - profesionalno informiranje,
 - poučavanje vještinama donošenja odluka i upravljanja karijerom te pružanje potpore,
 - profesionalno savjetovanje,
 - evaluacija rada.
- (2) Profesionalno usmjeravanje se može provoditi individualno i grupno.

Profesionalno informiranje

Članak 23.

- (1) Profesionalno informiranje je postupak pružanja informacija pojedincima i skupinama bitnih za donošenje odluka u karijeri.
- (2) Profesionalno informiranje odnosi se na procese prikupljanja, organiziranja i pružanja informacija o zanimanjima, obrazovanju i tržištu rada.
- (3) U radu se koriste baze podataka povezane s informacijsko-komunikacijskim sustavima kojima se najčešće može pristupiti putem interneta, a informiranje se provodi pisanim i usmenim putem, pomoću web servisa, masovnih medija, distribucijom letaka i brošura, korištenjem audiovizualnih sredstava i dr.

Podučavanje vještina donošenja odluka i upravljanja karijerom te pružanje potpore

Članak 24.

- (1) Podučavanje vještina donošenja odluka i upravljanja karijerom je postupak kojim se korisnik podučava vještinama koje pojedincima i skupinama omogućuju strukturirane načine prikupljanja, analiziranja, sintetiziranja i organiziranja podataka o sebi, obrazovanju i tržištu rada, kao i vještinama potrebnim za donošenje i provođenje odluka i realizaciju karijernih tranzicija (iz obrazovnog sustava u svijet rada, s posla na posao i dr.) kao i vještinama upravljanja karijerom odnosno vještinama učenja i traženja posla te životnim vještinama potrebnim pojedincima za uspješno upravljanje vlastitom karijerom (komunikacijske i prezentacijske vještine, vještine timskog rada, poduzetničke vještine i dr.).

(2) Podučavanje vještina donošenja odluka i upravljanja karijerom najčešće se provodi putem grupnog profesionalnog savjetovanja (radionica) s grupama kandidata sličnog obrazovnog ili radnog statusa.

(3) Pružanje potpore odnosi se na pojedince i skupine kojima je potrebna pomoć pri donošenju i realizaciji profesionalnih planova u obrazovanju i zapošljavanju, a posebno ranjivim skupinama (osobama s invaliditetom, osobama iz kategorija rizičnih skupina i skupina u nepovoljnom položaju kao što su dugotrajno nezaposleni i dr.).

Profesionalno savjetovanje

Članak 25.

(1) Profesionalno savjetovanje obuhvaća niz aktivnosti koje se odnose na:

- odabir primjerenog oblika obrazovanja ili osposobljavanja,
- primjeren izbor zanimanja,
- primjeren odabir ili promjenu radnog mjesta,
- mogućnosti daljnjeg profesionalnog razvoja.

(2) Profesionalno savjetovanje provode stručnjaci različitih profila, najčešće društveno-humanističkih, a psiholozi su samo jedna od struka koja se bavi profesionalnim savjetovanjem.

Grupno profesionalno savjetovanje (radionica)

Članak 26.

(1) Grupno profesionalno savjetovanje (radionica) je oblik interaktivnog učenja i poučavanja s ciljem razvijanja vještina i stavova koje će sudionici moći koristiti u svakodnevnom obrazovnom, radnom i životnom okruženju. Grupno savjetovanje ima i edukativnu svrhu jer pruža mogućnost unaprjeđenja znanja i kompetencija, ali i mogućnost osobnog rasta i razvoja.

(2) U grupnom profesionalnom savjetovanju ovlaštteni psiholozi daju dodatnu vrijednost u odnosu na druge stručnjake s obzirom na svoja specifična stručna znanja, a osobito u slučaju radionica samoprocjene kandidatovih znanja, sposobnosti, osobina i kompetencija važnih za odabir karijere i stjecanje vještina upravljanja karijerom.

Individualno psihološko profesionalno savjetovanje

Članak 27.

(1) Individualno psihološko profesionalno savjetovanje je poseban oblik profesionalnog savjetovanja koje obavljaju isključivo ovlaštteni psiholozi, koje se sastoji od:

- eksplorativnog intervjua tijekom kojeg se prikupljaju biografski i drugi podaci važni za odabir i razvoj karijere (podaci o obiteljskom okruženju, dosadašnjem tijeku školovanja, radnom iskustvu, načinima korištenja slobodnog vremena i dr.),
- psihološke procjene,

- savjetodavnog procesa u kojem se preporučuje nedirektivni pristup u savjetovanju osim u iznimnim situacijama kada psiholog procijeni da bi drugačiji pristup bio primjereniji korisniku psiholoških usluga zbog njegovih psiholoških osobina te u slučajevima kada je ishod savjetovanja pisana preporuka u skladu s posebnim propisima ili internim aktima institucije koja daje mišljenje.

(2) Oblik i struktura psihološke procjene ovise o karakteristikama korisnika psiholoških usluga te njegovim očekivanjima i razlozima zbog kojih je pristupio individualnom psihološkom profesionalnom savjetovanju.

Psihološka procjena u svrhu psihološkog profesionalnog savjetovanja

Članak 28.

(1) Psihološka procjena u svrhu psihološkog profesionalnog savjetovanja u pravilu uključuje psihodijagnostičku procjenu, no može se odvijati i bez nje pri čemu je ovlašteni psiholog dužan upoznati korisnika s ograničenjima takve procjene.

(2) Ukoliko savjetovanje ne uključuje psihodijagnostičku procjenu, preporučuje se korištenje alata za samopomoć (upitnika profesionalnih interesa temeljenih na samoprocjeni, skala procjene osobina i ponašanja, a osobito ponašanja u radnom okruženju, procjene radnog iskustva, kompetencija i dr.) koje korisniku i psihologu savjetniku za profesionalno usmjeravanje mogu pomoći u objektivnijem identificiranju potencijala korisnika psiholoških usluga.

(3) U slučajevima kada psihološko profesionalno savjetovanje rezultira pisanim mišljenjem/preporukom za daljnje obrazovanje za učenike u tranziciji između osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja ili srednjoškolskog i visokog obrazovanja, psihološka procjena mora uključiti psihodijagnostičku procjenu iz članka 30. i članka 31. stavka 1. ovih Standarda rada.

(4) U slučajevima kada se psihološko profesionalno savjetovanje provodi u svrhu ostvarivanja prava iz područja sustava obrazovanja, socijalne skrbi i dr., a u skladu s posebnim propisima u odgovarajućem području, psihološko profesionalno savjetovanje rezultira pisanim mišljenjem/preporukom za daljnje obrazovanje i/ili zapošljavanje (preporuke za upis učenika u srednjoškolsko obrazovanje, preporuke u svrhu profesionalne rehabilitacije, resocijalizacije i dr.).

(5) U slučajevima kada pisano mišljenje može rezultirati preporukom za obrazovanje i/ili rad u zanimanjima za koje je propisima iz područja psihologije i medicine rada predviđeno obvezno psihološko testiranje, psihološka procjena mora uključiti psihodijagnostičku procjenu iz članka 30. i članka 31. stavka 1. ovih Standarda rada.

(6) Psiholog o tijeku i zaključcima profesionalnog savjetovanja vodi bilješke koje se ulažu u dosje. Bilješke sadrže informacije prikupljene tijekom eksplorativnog intervjua, rezultate psihodijagnostičke procjene ukoliko je provedena, smjernice

korisniku za daljnje aktivnosti i sadržaj pisanog mišljenja/preporuke, ukoliko je mišljenje/preporuka obvezni ishod savjetovanja.

Evalvacija rada

Članak 29.

- (1) Evalvacija rada obuhvaća postupke vrednovanja od jednostavnih postupaka, kao što su procjene zadovoljstva korisnika, do longitudinalnih postupaka vrednovanja, kao što je praćenje obrazovne i radne uspješnosti savjetovanih kandidata.
- (2) Ovlašteni psiholog obavezan je, s obzirom na brze i neprestane promjene u obrazovanju i tržištu rada, kontinuirano raditi na evaluaciji i vrednovanju primijenjenih savjetodavnih i drugih postupaka u profesionalnom usmjeravanju.

V. PSIHODIJAGNOSTIČKA PROCJENA U PROFESIONALNOM USMJERAVANJU

Psihodiagnostička procjena

Članak 30.

- (1) Psihodiagnostička procjena u profesionalnom usmjeravanju provodi se u svrhu procjene potencijala korisnika, a osobito je važna u tranziciji između i unutar sustava obrazovanja i rada (prijelaz iz jednog u drugi stupanj obrazovanja kod učenika, promjena zanimanja kod odraslih korisnika i sl.).
- (2) Psihodiagnostičkom procjenom u profesionalnom usmjeravanju treba obuhvatiti široki raspon psiholoških dimenzija radi čega se ista razlikuje se od psihološke procjene u drugim područjima primijenjene psihologije čak i kada se koriste ista ili slična psihodiagnostička sredstva (medicina rada, organizacijska psihologija, školska psihologija).
- (3) Cilj psihodiagnostičke procjene u profesionalnom usmjeravanju je omogućiti korisniku što objektivniji uvid u vlastite sposobnosti, osobine ličnosti i druge relevantne psihološke dimenzije važne za izbor zanimanja i razvoj karijere te mu pomoći utvrditi područja obrazovanja i rada u kojima bi mogao uspješno realizirati svoje potencijale.

Psihodiagnostička sredstva u psihološkoj procjeni

Članak 31.

- (1) Psihodiagnostička procjena u profesionalnom usmjeravanju treba uključivati ispitivanje onih psiholoških dimenzija koje su se pokazale visoko prediktivne u procjeni uspješnosti korisnika u obrazovanju i radu uz istodobno vođenje računa o trajanju postupka, i to:
 - opće inteligencije (g-faktora) kao pokazatelja opće sposobnosti za usvajanje novih znanja i vještina,

- specifičnih faktora inteligencije i to najmanje dva specifična faktora, a najčešće verbalnog, numeričkog, prostornog predočavanja i psihomotorne spretnosti te po potrebi i drugih,
- osobina ličnosti temeljenih na jednoj od psihologijskih teorija ličnosti.

(2) Psihodijagnostička sredstva za procjenu odabire ovlaštenu psiholog uzimajući u obzir karakteristike korisnika psiholoških usluga (dob, obrazovanje, psihofizičko stanje i dr.).

(3) U psihodijagnostičkoj procjeni preporučuje se korištenje upitnika profesionalnih interesa, a po potrebi i drugih psihodijagnostičkih sredstava, ovisno o dobi i karakteristikama pojedinca ili skupine (testova pažnje, upitnika radnih vrijednosti, testova opće informiranosti i dr.).

Struktura psihodijagnostičke procjene

Članak 32.

(1) Psihodijagnostička procjena u profesionalnom usmjeravanju u pravilu se provodi u jednom terminu u maksimalnom trajanju od 3 sata, a u slučaju potrebe dužeg trajanja nužno je osigurati dva termina.

(2) Odstupanje od strukture psihodijagnostičke procjene u profesionalnom usmjeravanju dopušteno je samo u iznimnim situacijama kada ovlaštenu psiholog na temelju postojeće stručne dokumentacije (nalaza vještaka i sl.) ili u neposrednom kontaktu s korisnikom psiholoških usluga s velikom sigurnošću može pretpostaviti da preporučena struktura psihodijagnostičke procjene ne bi bitno pridonijela psihološkoj procjeni i profesionalnom savjetovanju odnosno kada zbog specifičnih karakteristika korisnika psiholoških usluga (većih intelektualnih i/ili psihomotornih oštećenja, zdravstvenog stanja i sl.) nije moguće ili nije svrhovito provesti ispitivanje specifičnih faktora inteligencije i osobina ličnosti.

(3) Ovlaštenu psiholog u psihodijagnostičkoj procjeni u profesionalnom usmjeravanju obvezno koristi i ostale izvore informacija i metode procjene koje su mu dostupne (opažanje ponašanja i korištenje podataka iz drugih izvora poput mišljenja školskih i kliničkih psihologa, pedagoga, edukacijsko-rehabilitacijskih stručnjaka, liječnika školske medicine i medicine rada, savjetnika za zapošljavanje i dr.).

(4) Posebna pažnja u psihodijagnostičkoj procjeni u profesionalnom usmjeravanju pridaje se primjerenom načinu testiranja i procjeni osoba s invaliditetom te pripadnika drugih osjetljivih skupina u skladu s pravilima psihološke struke.

VI. UPOZNAVANJE S REZULTATIMA PSIHOLOŠKIH USLUGA

Upoznavanje s rezultatima psihološke procjene

Članak 33.

Ovlašteni psiholog upoznaje korisnika psiholoških usluga s rezultatima psihološke procjene u skladu s odredbama Zakona o psihološkoj djelatnosti i Etičkog kodeksa psihološke djelatnosti.

Rezultati psihološkog profesionalnog savjetovanja

Članak 34.

- (1) Rezultat individualnog psihološkog profesionalnog savjetovanja može biti u usmenom ili pisanom obliku te može biti oblikovan kao psihološko ili psihološko-medicinsko ili neko drugo mišljenje ili preporuka ukoliko je u procjenu uključen liječnik medicine rada ili drugi stručnjak.
- (2) Preporuka u pisanom obliku daje se u skladu s posebnim propisima ili internim aktima institucije koja daje mišljenje.
- (3) Pisani rezultat individualnog psihološkog profesionalnog savjetovanja dostavlja se korisniku i naručitelju psiholoških usluga.
- (4) Odluku o prihvaćanju ili odbijanju predloženih opcija odnosno savjeta donose korisnik psiholoških usluga, a u slučajevima kada korisnik ima zakonskog skrbnika ili zastupnika odluku donose zajednički korisnik i zakonski skrbnik ili zastupnik pri čemu snose odgovornost za moguće ishode izbora.

VII. UVJETI RADA PSIHologa U PROFESIONALNOM USMJERAVANJU

Prostorni i tehnički uvjeti

Članak 35.

- (1) Ovlaštenom psihologu u profesionalnom usmjeravanju poslodavac mora osigurati sljedeće prostorne uvjete:
 - prostorija za individualni rad s korisnicima psiholoških usluga površine najmanje 10 m² s tim da za vrijeme rada ovlaštenog psihologa s korisnikom psiholoških usluga prostor ne smije koristiti druga osoba,
 - prostorija za grupna psihološka testiranja i grupna savjetovanja (radionice) površine najmanje 1 m² po svakom korisniku psiholoških usluga uz dodatnih 6 m² za ovlaštenog psihologa.
- (2) Građevina u kojoj se nalaze prostorije za rad s korisnicima psiholoških usluga mora ispunjavati temeljne zahtjeve za građevinu i druge uvjete uređene propisima o prostornom uređenju i gradnji.
- (3) Građevina u kojoj se nalaze prostorije za rad s korisnicima psiholoških usluga mora imati čekaonicu te sanitarni čvor s umivaonikom ili s predprostorom u kojem se nalazi umivaonik.

(4) Prostorije za rad s korisnicima psiholoških usluga moraju biti ravnomjerno grijane i hladene te ispunjavati odgovarajuće tehničke i higijenske uvjete sukladno posebnim propisima.

(5) Prostorije za rad s korisnicima psiholoških usluga moraju biti osvijetljene prirodnim svjetlom, a ukoliko nije moguće osigurati prirodni izvor svjetlosti u ukupnoj površini, prostorije moraju biti ravnomjerno osvijetljene umjetnom rasvjetom jačine 70-100 luksa.

(6) Prostorije za rad s korisnicima psiholoških usluga moraju biti građevinski izvedene tako da se mogu efikasno i brzo provjetriti, a u prostorijama s nedovoljnim prirodnim prozračivanjem, potrebno je osigurati umjetnu ventilaciju.

(7) Prostorija u kojoj se provodi individualno psihološko profesionalno savjetovanje mora biti primjereno zvučno izolirana tako da omogućava neometanu komunikaciju psihologa i korisnika psiholoških usluga te da osigurava diskreciju i zaštitu privatnosti sukladno posebnim propisima i Etičkom kodeksu psihološke djelatnosti.

Tehnička oprema

Članak 36.

(1) Ovlaštenom psihologu u profesionalnom usmjeravanju poslodavac mora osigurati sljedeću obveznu tehničku opremu u prostoriji za individualni rad s korisnicima psiholoških usluga:

- radni stol i stolicu za psihologa, korisnika psiholoških usluga i pratitelja (roditelja, zakonskog skrbnika i dr.),
- ormare sa zaštitnom bravom za pohranu psihološke dokumentacije, psihodijagnostičkih sredstava i pribora,
- računalo,
- pisač,
- zaporni sat,
- telefon,
- internetsku vezu.

(2) Ovlaštenom psihologu u profesionalnom usmjeravanju poslodavac mora osigurati sljedeću obveznu tehničku opremu u prostoriji za grupna psihološka testiranja i grupna savjetovanja (radionice):

- stol i stolicu za psihologa i korisnike psiholoških usluga odnosno sudionike,
- pregradne stijene između stolova za testiranje, po potrebi.

Osiguravanje potrebnih psihodijagnostičkih sredstava

Članak 37.

(1) Poslodavac je obavezan ovlaštenom psihologu u profesionalnom usmjeravanju osigurati psihodijagnostička sredstva potrebna za rad, a prema izboru ovlaštenog psihologa te edukaciju za njihovu primjenu kada je to potrebno.

(2) Psihodijagnostička sredstva trebaju biti prikladna za procjenu općih i specifičnih faktora inteligencije, kognitivnih sposobnosti, ličnosti, profesionalnih interesa, a po potrebi osiguravaju se i druga psihodijagnostička sredstva ovisno o dobi i karakteristikama pojedinaca ili skupina (upitnici radnih vrijednosti, testovi opće informiranosti i dr.).

VIII. NORMATIVI RADA PSIHOLOGA U PROFESIONALNOM USMJERAVANJU

Normativi za grupno savjetovanje

Članak 38.

- (1) Grupno savjetovanje (radionice) provodi se u prostoriji za grupna psihološka testiranja i grupna savjetovanja (radionice).
- (2) Voditelj radionice i svaki sudionik moraju imati odgovarajuće mjesto za aktivno sudjelovanje.
- (3) Preporučeni broj sudionika radionice je od 5 do 15 sudionika, osim za radionicu samoprocjene potencijala u kojoj je preporučeni broj sudionika od 3 do 8 sudionika.
- (4) Preporučeno trajanje radionice je od 1 do 2 sata, uz mogućnost višekratnih susreta.

Normativi za psihološko testiranje

Članak 39.

- (1) Grupno psihološko testiranje provodi se u prostoriji za grupna psihološka testiranja, a individualno psihološko testiranje može se provoditi i u prostoriji za individualni rad s korisnicima psiholoških usluga.
- (2) Psihološko testiranje u profesionalnom usmjeravanju provodi ovlaštenu psiholog, samostalno ili uz pomoć psihotehničara, u skladu s Pravilnikom o psihodijagnostičkim sredstvima i drugim općim aktima Komore.
- (3) Ovlaštenu psiholog samostalan je u odabiru, primjeni i interpretaciji psihodijagnostičkih sredstava.
- (4) U slučajevima kada ovlaštenu psiholog ocijeni nužnim, psihološkom testiranju može prisustvovati osobni asistent, pomoćnik u nastavi, stručni komunikacijski posrednik ili ovlaštenu prevoditelj korisnika psiholoških usluga.
- (5) U primjeni psihodijagnostičkih sredstava, uz pridržavanje uputa ovlaštenog psihologa i pod njegovim nadzorom, može sudjelovati psihotehničar.

(6) Individualno psihološko testiranje ili grupno testiranje do najviše 15 korisnika psiholoških usluga provodi jedan ovlaštenu psiholog, a grupno testiranje više od 15 korisnika psiholoških usluga provodi više ovlaštenih psihologa, ili psihologa vježbenika na način da jedan ovlaštenu psiholog ili psiholog vježbenik dolazi na svaki započeti broj od 15 korisnika psiholoških usluga.

(7) Iznimno, u slučajevima kada su korisnici psiholoških usluga pretežno osobe s teškoćama, grupno testiranje do najviše 8 korisnika psiholoških usluga provodi jedan ovlaštenu psiholog, a grupno testiranje više od 8 korisnika psiholoških usluga provodi više ovlaštenih psihologa na način da jedan ovlaštenu psiholog dolazi na svaki započeti broj od 8 korisnika psiholoških usluga.

Normativi za individualno psihološko profesionalno savjetovanje

Članak 40.

(1) Individualno psihološko profesionalno savjetovanje provodi se u prostoriji za individualni rad s korisnicima psiholoških usluga.

(2) Prostor u kojem se provodi individualno psihološko profesionalno savjetovanje treba omogućiti neometanu komunikaciju psihologa i korisnika te osigurati diskreciju i zaštitu privatnosti sukladno posebnim propisima i Etičkom kodeksu psihološke djelatnosti.

(3) Individualno psihološko profesionalno savjetovanje provodi se u trajanju od 30 do 60 minuta po korisniku psiholoških usluga, uz mogućnost višekratnih susreta.

(4) Unutar radnog vremena od 8 sati dnevno ovlaštenu psiholog može provesti individualno psihološko profesionalno savjetovanje najviše 6, a samo iznimno 8 korisnika psiholoških usluga.

IX. ZAŠTITA I POHRANA PSIHODIJAGNOSTIČKIH SREDSTVA, PSIHOLOŠKA DOKUMENTACIJA I ZAŠTITA PODATAKA

Zaštita i pohrana psihodijagnostičkih sredstava

Članak 41.

(1) Psihodijagnostička sredstva koja je Komora uvrstila na Popis posebno zaštićenih psihodijagnostičkih sredstava može samostalno odabrati, primjenjivati i interpretirati samo ovlaštenu psiholog, sukladno ovim Standardima i općim aktima Komore.

(2) Posebno zaštićena psihodijagnostička sredstva zabranjeno je u cjelini ili dijelovima preslikavati i na bilo koji način davati na uvid neovlaštenim osobama.

(3) Psihodijagnostička sredstva štite se i pohranjuju u skladu s odredbama Zakona o psihološkoj djelatnosti i odredbama općih akata Komore.

Psihološka dokumentacija

Članak 42.

(1) Psihološka dokumentacija obuhvaća pisana mišljenja/preporuke/nalaze izdane u postupcima individualnog psihološkog savjetovanja, primijenjena psihodijagnostička sredstva odnosno listove za odgovore, bilješke i drugu dokumentaciju određenu posebnim propisima, odredbama ovih Standarda, općim aktima Komore ili aktima poslodavca.

(2) Dosje korisnika sadrži podatke o korisniku psiholoških usluga i psihološku dokumentaciju.

(3) Dosjei korisnika i psihološka dokumentacija čuvaju se i pohranjuju u skladu s posebnim propisima, općim aktima Komore i aktima poslodavca te ne smiju biti dostupni neovlaštenim osobama.

Zaštita podataka

Članak 43.

Osim ako je posebnim propisima ili općim aktima Komore nije drugačije određeno, podatci o korisnicima psiholoških usluga koje ovlaštenu psiholog prikupi tijekom postupka profesionalnog usmjeravanja ne smiju se bez pristanka korisnika psiholoških usluga ili pristanka njegovog skrbnika ili zakonskog zastupnika koristiti u druge svrhe.

Razmjena podataka

Članak 44.

U slučajevima kada je posebnim propisima predviđena razmjena podataka sa stručnjacima drugih struka (stručnim suradnicima u školama, liječnicima medicine rada, savjetnicima za zapošljavanje i dr.), zbog potrebe donošenja zajedničkog stručnog mišljenja, ovlaštenu psiholog dužan je razmjenu podataka ograničiti na podatke koji su relevantni za predviđeni postupak te upozoriti sve osobe koje imaju uvid u podatke prikupljene psihološkim ispitivanjima da se sukladno odredbama Zakona o psihološkoj djelatnosti radi o profesionalnoj tajni.

X. ZAVRŠNE ODREDBE

Provođenje Standarda

Članak 45.

Stručni razred psihologa u profesionalnom usmjeravanju prati provođenje ovih Standarda rada, o čemu izvještava Upravni odbor i druga nadležna tijela ili povjerenstva Komore.

Smjernice

Članak 46.

(1) Stručni razred psihologa u profesionalnom usmjeravanju može, u svrhu olakšane primjene, pojedina pitanja uređena ovim Standardima rada detaljnije razraditi smjernicama.

(2) Smjernice iz stavka 1. ovog članka nisu obvezujuće.

Prestanak važenja

Članak 47.

Stupanjem na snagu ovih Standarda rada prestaju važiti odredbe Standarda rada psihologa u profesionalnom savjetovanju KLASA: 011-02/20-02/01, URBROJ: 251-375/01-02-20-1 od 17. siječnja 2020. godine.

Stupanje na snagu Standarda

Članak 48.

Ovi Standardi rada objavljuju se na mrežnoj stranici Komore i stupaju na snagu osmog dana od objavljivanja.

KLASA: 011-02/22-04/01

URBROJ: 251-375/01-02-23-7

Zagreb, 15. prosinca 2023.

**PREDSJEDNIK
HRVATSKE PSIHOLOŠKE KOMORE**

Dejvid Zombori

The image shows a circular official stamp of the Croatian Psychological Chamber (Hrvatska psihološka komora) with a central logo of two stylized heads. Overlaid on the stamp is a blue ink signature.